

Er sjúkrahús- kjakið aveldað?

Tey, sum tí vilja kjakast um heilsupolitikk, mugu gera sær greitt, at nógvar fortreytir eru broyttar. Tað snýr seg ikki bert um tekniskar fortreytir, men eisini um tey hugtøk, sum eru til at nýta, tá vit skulu ímynda okkum framtíðar heilsupolitikk. skrivir August G. Wang í »Sjónarmið« í dag

Í tí kjaki, sum fer fram í Føroyum um heilsuverkið, serliga sjúkrahúsverkið, er tað mesta av tí, sum er at hoyra og lesa, sum eitt ekkó av slíkum, sum hevur verið kjakast um aðrastaðni so langt sum eini 50 ár aftur í tíðina. Í kjakið innganga nóg hugtøk, sum høvdu sín uppruna í útlandinum tá, eitt nú hugtakið um trygdina við at hava lokalsjúkrahús, serlæknaviðgerð og hugtakið um tað sergreinda central-sjúkrahúsið.

Áhugaverd bók

Í áhugaverdri hevur Signild Vallgårdar viðgjørt sjúkrahúspolitikk í Danmørk frá 1930–1987. Hetta kundi fyrri so vilt eisini verið ein lýsing av líknandi politikki nógva aðrastaðni rúndan um okkum. Í bókini »Sygehus og sygehuspolitik i Danmark«, útkomin á Jurist- og Økonomiforbundets Forlag, vísir hon á, hvussu medicinalstjórnin í Heilsustýrinum í 1932 legði fram hugtakið um, at hvørt amt skuldi hava eitt centralsjúkrahús við einari kirurgiskari og einari medicinskari deild. Hugtakið um centralsjúkrahús hevði hann ivaleyst úr Svøríki. Til tá høvdu stórt sæð bert verið lokalsjúkrahús, rættiliga smá og við blandaðum sjúklingum. Hugtakið centralsjúkrahús var fyrri honum bæði tað, at sergreindar deildir skuldu stovnst og centraliseringin, við at øll sjúkrahús minni enn 50 sengur skuldu niðurlagast. Vøksturinn í vitan innan øll medicinsk øki var

Sjónarmið

so stórir, at eingin lækni longur einsamallur kundi vera fullkønur á fleiri økjum. Tað var tí neyðugt at hava serlæknar innan fleiri øki, og hinvegin var eisini neyðugt, at hesar sergreinar samarbeiddu mest sum undir sama taki.

Bústaðurin avgerandi

Hetta varð ikki góðtikið allastaðni. Luttakaramir í kjakinum vóru stórt sæð politikarar og læknar, sum ikki býttu seg sundur fakliga, men heldur eftir bústaði. Úrslitið flestu staðnis var so, at centralsjúkrahúsin gjørdust veruleiki, men hinvegin gekk ikki so skjótt við at niðurlagja tey smáu lokalu sjúkrahúsin, soleiðis at seingjatalið á sjúkrahúsum í mong ár var sera stórt.

Eftir kríggið hevur serliga tann tekniski útviklingurin ført hugtakið um centralsjúkrahús fram, eitt nú innan sokallaðar hjálpeildir til kanningar, t.d. røntgen og la-

boratorium. Í útheiminum verður mest sum roknað við, at tíðin 1960–1975 var størhestiðin hjá tí stóra, sergreinda og centraliseraða sjúkrahúsinum.

Fabrikk

Í tíðini síðani er ein ávisur tendens at siggja sjúkrahúsið sum eina fabrikk, sum skal rationaliserast, framleiða so og so nógvar eindir, ostr.

Centralsjúkrahúsið hevur fingið kapping, ikki frá smáum, lokalum sjúkrahúsum, men frá einum øðrum hugtaki. Hetta nýggja hugtakið gongur út uppá, at nógviðgerð kann og eigur at gerast ambulanti, at nógvar forkanningar og eftirviðgerð eigur at verða gjørt í heimstaðarøkinum.

Kappingin verður sostatt frá eitt nú kommunulæknum, heimasjúkrahúsum, ambulanti viðgerð bæði á sjúkrahúsinum og møguliga í heimstaðarøkinum.

Hvat hevur hetta so við okkum at gera? Jú,

sjúkrahúskjakið verður ført við hugtøkum mest líkum teimum, sum vóru mest í metum fyrri fleiri árum síðani í londonum rúndan um okkum. Í kjakinum verður mest sum tikið fyrri givið, at sjúkrahúsin eru alt, stórt sæð bert kirurgin verður umrødd, nógviðgerð eru betur enn færri og hugtakið um alt tað heilsuvirksemið, sum kann gerast útán at seingjarbínda sjúklingin verður púra burturgloymt.

Tey, sum tí vilja kjakast um heilsupolitikk, mugu gera sær greitt, at nógvar fortreytir eru broyttar. Tað snýr seg ikki bert um tekniskar fortreytir, men eisini um tey hugtøk, sum eru til at nýta, tá vit skulu ímynda okkum framtíðar heilsupolitikk.

August G. Wang

Lesarabrøv

Fyrispurningar til Hans Jacob Joensen, biskup

Var á kirkjaraðsvali fyrri løtu síðani. Har spurdi eg, um ein mæi nærstandandi persónur var á vallistanum. Svarið var nei. Tá eg so spurdi, hvør skipaði fyrri, hvør skuldi standa á listanum, var mær víst til ein prædikumann hjá eini samkomu her í býnum.

Hansara frágreiðing var milt sagt onkisigandi. Hann tosaði um lógir og reglur, sum vit nú høvdu fingið, og sum aftan á at vit høvdu fingið sjálvstøðugt biskupadømi, vóru okkum meira viðkomandi. Hvat við fólki, sum gjalda kirkjuskatt, spurdi eg. Tað hevði onki at siga, segði hann. Eg fékk nærmast fatan av, at skattamýndugleikarnir høvdu flekt honum allan vallistan. Annars kundi eg venda mær til biskuppin, segði hann.

Tað geri eg nú, men alment, tí eg haldi at fólkakirkjan hevur almennan áhuga. Men fyrst, harra biskuppur. Mær tykti synd í konuni, sum kom aftan á mær til valborðið, og nú knappiga ikki var á vallista. Hon hevur meginpartin av lívi sínum gingið í kirkju, doypt og konfirmerað síni børn, og óivað fyrri verið á kirkjaraðsvali útán hindringar. Nú var hon strikað. (Hon vil nokk ikki hava navnð fram).

Spurningar mínir eru tí:

1) Attu tey, sum hava strikað hesa konu og fleiri onnur, sum í

eitt mannmanni hava staðið á vallistanum, ikki at boðað teimum skrivliga frá hesum, og grundarnar til at tey eru strikað?

2) Eftir hvørjari fólkakirkjulóg verða hesi strikað?

3) Eru nýggjar lógir og reglur um fólkakirkjuna lýstar í Føroyum, síðan vit finga biskupadømi?

4) Av hesum, sum nú eru strikað, hava nógviðgerðar í góðari trúgv góðtikið kirkjuskatt í fleiri ár, tí tey hava hildið, at um tú ikki biður um at verða strikaður úr fólkakirkjuni, so ert tú limur. – Hvussu nú? Tekur kirkjan stig til at gjalda teimum hendan skatt aftur? Iki er neyðugt at koma við longri juridiskum frágreiðingum upp á hendan spurning, men hvat heldur biskuppur er moralskt rættast at gera?

5) Til seinast. Hvat sigur lógin um limaskapin í fólkakirkjuni? Verður tú fæddur í kirkjuni, ella skalt tú gera nakað aktivt fyrri at koma við?

Vónandi fái eg svar alment, tí hetta upptekur nógvar persónar, so ruddiliga má vera at biðja tygum koma við eini frágreiðing.

Í Klaksvík, 2. nov. 1993
Jacobina Heinesen
Mýlnugøta 7

Bygdarhúsið í Hósvík

Bygdarhúsið í Hósvík verður leigað til ymisk endamál, s.s. bingo, brúðleyp, veitslur, fundarvirksemi o.m.a. Borðreiðast kann fyrri uml. 300 fólki. Fáð nærri at vita við at ringja

tlf. 22368

ARBEIÐI SØKIST

Ungur maður, hevur stóra koyrikortid og er maskinsmiður, søkir arbeiði.

Tlf. 21269

Tørvur
tykkum

SKRIVSTOVUHJÁLPA

- BOKHALDSHJÁLPA
- MYG-BOKHALD
- SKULDARA-RØKT

SKRIVSTOVUHJÁLPA - Tlf. 15869

Ovaragøta 36 - 188 Hoyvík - Fax. 18681